

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. birželio 17 d.
(OR. en)

8927/20

ENFOPOL 144
JAI 500
DROIPEN 42
COSI 101

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2020 m. birželio 17 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8605/20

Dalykas: Tarybos išvados dėl finansų tyrimų stiprinimo siekiant kovoti su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu

Delegacijoms priede pateiktos pirmiau nurodytos Tarybos išvados, kurias Taryba patvirtino
2020 m. birželio 17 d.

TARYBOS IŠVADOS

dėl finansų tyrimų stiprinimo siekiant kovoti su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA 2019–2024 m. ES strateginę darbotvarkę¹ ir 2016 m. vasario 12 d. Tarybos išvadas dėl kovos su terorizmo finansavimu², 2016 m. birželio 9 d. Tarybos išvadas ir veiksmų planą dėl tolesnių veiksmų finansų tyrimų srityje³, 2016 m. spalio 11 d. Tarybos išvadas dėl Komisijos komunikato dėl papildomų priemonių siekiant didesnio skaidrumo ir ryžtingesnės kovos su mokesčių slėpimu ir vengimu⁴,

ATSIŽVELGDAMA į atnaujintos ES vidaus saugumo strategijos laikotarpio vidurio peržiūrą⁵, kurioje minimas poreikis toliau užtikrinti „*kovos su finansiniais nusikaltimais, pinigų plovimu gerinim[ą] ir turto susigrąžinimo palengvinim[ą], remiant veiksmingą praktinį valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir skatinant partnerystes tarp valstybių narių ir privačiojo sektoriaus*“,

PRIMINDAMA Tarybos išvadas dėl kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu strateginių prioritetų⁶, kurios grindžiamos neseniai paskelbtomis Komisijos ataskaitomis šiuo klausimu⁷,

ATKREIPDAMA DĖMESĮ į 2020 m. gegužės 7 d. Komisijos komunikatą „Visapusiškos Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu politikos veiksmų planas“⁸,

NURODYDAMA 2020 m. vasario 21 d. Operatyvinio bendradarbiavimo vidaus saugumo srityje nuolatiniame komitete (COSI) įvykusios diskusijos rezultatus ir pateiktas gaires dėl šių Tarybos išvadų,

¹ 2019–2024 m. ES strateginė darbotvarkė (dok. EUCO 9/19) dėl bendradarbiavimo ir dalijimosi informacija gerinimo siekiant kovoti su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu.

² Dok. 6068/16.

³ Dok. 10125/16.

⁴ Dok. 13139/16.

⁵ Dok. 13319/17.

⁶ Dok. 14823/19.

⁷ Dok. 11514/19 (+ ADD 1), 11516/19, 11517/19, 11518/19, 11519/19.

⁸ Dok. 7870/20.

PABRĖŽDAMA, kad finansų tyrimai yra itin svarbūs Europos Sąjungai siekiant užkirsti kelią organizuotam nusikalstamumui ir terorizmui ir su jais kovoti,

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad Europos Sąjunga gerokai sustiprino savo teisinę sistemą, skirtą kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu ir teisėsaugos institucijų prieigai prie finansinės informacijos⁹. Ši teisinė sistema turi būti tinkamai įgyvendinta siekiant prisitaikyti prie didėjančios finansinių srautų integracijos į vidaus rinką, besiformuojančių tendencijų, didėjančio sukčiavimo masto ir rafinuotumo, technologinės pažangos ir nusikaltėlių, bandančių pasinaudoti bet kokiais sistemos trūkumais ir spragomis, išradingumo,

PRIPAŽINDAMA lėšų sekimo metodo svarbą siekiant išnagrinėti finansinius organizuoto nusikalstamumo aspektus ir nustatyti naujus organizuoto nusikalstamumo tyrimo būdus ir PAŽYMĖDAMA, kad tokiam metodui reikia suderintų priemonių daugelyje tarpusavyje susijusių sričių, įskaitant turto susigrąžinimą, virtualiojo turto (arba kriptografinio turto) ir dekretinių valiutų naudojimą, įvairių finansinės žvalgybos padalinių (FŽP) bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą, taip pat jų bendradarbiavimą su teisėsaugos institucijomis, mokesčių administratoriais ir muitinėmis nacionaliniu lygmeniu arba Europolo vaidmenį ir jo bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi,

⁹ Vadinamoji Penktoji kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu direktyva (ES) 2015/849 su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2018/843, Direktyva (ES) 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis ir Direktyva (ES) 2019/1153 dėl finansinės informacijos naudojimo.

PRIMINDAMA, kad pagal Kovos su pinigų plovimu direktyvos¹⁰ 32a straipsnį valstybės narės iki 2020 m. rugsėjo 10 d. turėtų sukurti nacionalinius centralizuotus banko sąskaitų registrus, FŽP numatant tiesioginę prieigą prie šių registrų, ir kad Direktyva dėl finansinės informacijos naudojimo¹¹ valstybės narės įpareigojamos turto susigrąžinimo tarnyboms ir kitoms atitinkamų valstybių narių paskirtoms institucijoms, kompetentingoms nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas srityje, suteikti tiesioginę prieigą prie nacionalinių centralizuotų banko sąskaitų registrų,

PAŽYMĖDAMA, jog remiantis nuosaikiu skaičiavimu, manoma, kad pajamos iš organizuoto nusikalstamumo Europos Sąjungoje pasiekė 110 mlrd. EUR per metus¹² ir kad, nepaisant visų pastangų, nusikalstamu būdu įgyto turto konfiskavimo rodiklis ES galėtų siekti tik 1,1 %¹³,

ATSIŽVELGDAMA į Komisijos ataskaitą dėl nacionalinių banko sąskaitų registrų sujungimo¹⁴, kurioje padaryta išvada, kad techniškai įmanoma sujungti banko sąskaitų registrus ir kad tai būtų vertinga kompetentingų institucijų, visų pirma FŽP, teisėsaugos institucijų ir turto susigrąžinimo tarnybų, tarpvalstybinio bendradarbiavimo priemonė,

¹⁰ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5) su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2018/843.

¹¹ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1153, kuria nustatomos taisyklės dėl paprastesnio finansinės ir kitos informacijos naudojimo tam tikrų nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais (OL L 186, 2019 7 11).

¹² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Ne apkaltinamuoju nuosprendžiu pagrįstų konfiskavimo priemonių Europos Sąjungoje analizė“ (angl. *Analysis of non-conviction based confiscation measures in the European Union*), SWD (2019) 1050 final, išplatinta kaip dok. 8627/19.

¹³ Cituojama iš Europolo 2010–2014 m. statistinės informacijos tyrimo „Ar nusikalsti vis dar pelninga? Nusikalstamu būdu įgyto turto susigrąžinimas ES“ (angl. *Does Crime still pay? Criminal Asset Recovery in the EU*), 2016 m., p. 4.

¹⁴ Dok. 11518/19.

PAŽYMĖDAMA, kad bendradarbiavimas ir informacijos srautas galėtų būti toliau stiprinami nacionaliniu ir Europos lygmenimis:

- tarp skirtingų valstybių narių FŽP,
- tarp FŽP ir privačiojo sektoriaus subjektų, kurie turi pranešti kompetentingiems FŽP apie įtartinus sandorius,
- tarp skirtingų teisėsaugos institucijų,
- tarp mokesčių administratorių ir teisėsaugos institucijų,
- tarp FŽP ir teisėsaugos institucijų, mokesčių administratorių ir muitinių nacionaliniu lygmeniu,
- tarp finansų įstaigų ir teisėsaugos institucijų,

PAŽYMĖDAMA, kad kai kurie finansinės žvalgybos padalinių įgaliojimai nėra suderinti visoje Europos Sąjungoje, o tai gali turėti įtakos FŽP galimybėms susipažinti su svarbia finansine, administracine ir teisėsaugos informacija (ypač ta, kurią turi įpareigotieji subjektai ir (arba) teisėsaugos institucijos) ir ja dalytis,

PRIPAŽINDAMA pagrindinių suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių kovoje su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, įvairovę ir PABRĖŽDAMA teisėsaugos institucijų, muitinių, mokesčių administratorių, turto susigrąžinimo tarnybų ir finansinės žvalgybos padalinių poreikį turėti veiksmingą prieigą prie finansinės informacijos ir poreikį stiprinti bendradarbiavimą nacionalinių ir tarpvalstybinių tyrimų atvejais,

PABRĖŽDAMA finansinės žvalgybos padalinių ir teisėsaugos institucijų keitimosi finansine informacija svarbą, kuri bus sustiprinta Direktyva dėl finansinės informacijos naudojimo¹⁵,

¹⁵ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1153, kuria nustatomos taisyklės dėl paprastesnio finansinės ir kitos informacijos naudojimo tam tikrų nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais (OL L 186, 2019 7 11).

PRIPAŽINDAMA, jog svarbu, kad privačiojo sektoriaus subjektai perduotų kokybinę informaciją pranešimuose apie įtartinus sandorius finansinės žvalgybos padaliniams (kurie teikia jiems atitinkamą grįžtamąją informaciją) ir kad teisėsaugos institucijos, vykdydamos nusikalstamų veikų tyrimus, turėtų galimybę prašyti privačiojo sektoriaus pateikti informaciją,

IR TODĖL PRIPAŽINDAMA, kad svarbu kurti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes tarp institucijų, kompetentingų kovoti su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, ir privačiųjų subjektų, privalančių pranešti apie įtartinus sandorius, siekiant pagerinti jų kokybę ir tikslumą, kartu propaguojant rizika grindžiamo požiūrio laikymąsi, o ne reikalavimų laikymusi grindžiamą informacijos teikimą,

PAŽYMĖDAMA, kad Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) sprendimu nustatytas draudimas, taikomas Europolo vykdomai asmens duomenų tvarkymo veiklai (atsižvelgiant į susirūpinimą keliančius aspektus, susijusius su asmenimis, kurie nelaikomi įtariamaisiais) „FIU.net“ techninio administravimo tikslais, o šio draudimo taikymas sustabdytas vienu metų laikotarpiui, kad Europolas galėtų užtikrinti sklandų „FIU.net“ techninio administravimo perdavimą kitam subjektui¹⁶,

PABRĖŽDAMA Tarybos išvadas dėl Europolo bendradarbiavimo su privačiais subjektais¹⁷ ir ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad privatiesiems subjektams tenka vis svarbesnis vaidmuo užkertant kelią nusikaltimams pasinaudojant kibernetine erdve ir kovojant su jais, nes dažnai šie subjektai turi didelį kiekį asmens duomenų, kurie gali būti svarbūs teisėsaugos institucijoms,

PRIPAŽINDAMA Europolo darbą remiant Sąjungos teisėsaugos institucijų tarpusavio bendradarbiavimą sukčiavimo[...], susijusio su viešaisiais ir privačiais finansais, pinigų plovimo, turto susigrąžinimo, korupcijos ir pinigų padirbinėjimo srityse, taip pat remiant Europos prokuratūros tyrimus, kaip numatyta Europos prokuratūros reglamente¹⁸,

¹⁶ 2019 m. gruodžio 19 d. EDAPP sprendimas dėl Europolo vykdomo „FIU.net“ techninio administravimo.

¹⁷ Dok. 14745/19.

¹⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939 dėl Europos prokuratūros įsteigimo.

PRIPAŽINDAMA Europolo finansinio ir ekonominio nusikalstamumo centro (EFECC) svarbą,

PRIPAŽINDAMA Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykės platformos (EMPACT) svarbą ir ES kovos su nusikalstamumu prioriteto „Nusikaltimų finansavimas – pinigų plovimas ir turto susigražinimas“ tiek kaip atskiro prioriteto, tiek kaip horizontalaus prioriteto visuose operatyvinių veiksmų planuose įgyvendinant ES politikos ciklą svarbą,

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad virtualiajam turtui tenka vis didesnis vaidmuo pinigų plovimo srityje,

PABRĖŽDAMA, kad reikia veiksmingai įgyvendinti Penktąją kovos su pinigų plovimu direktyvą, kurioje kalbama apie virtualiąsias valiutas ir išvardijami virtualiųjų valiutų ir dekretinių valiutų keitimo paslaugų teikėjai, taip pat depozicinės piniginės paslaugų teikėjai, kurie yra įpareigotieji subjektai, ir toliau ja remtis,

ATKREIPDAMA DĖMESĮ į Komisijos¹⁹ ir Europolo²⁰ atliktą analitinį darbą, iš kurio matyti, kad grynuosius pinigus nusikaltėliai naudoja pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, todėl būtina išnagrinėti mokėjimų grynaisiais pinigais mažinimo ES lygmeniu klausimus.

TARYBA

RAGINA VALSTYBES NARES:

- itin daug dėmesio skirti Direktyvos (ES) 2019/1153 perkėlimui į nacionalinę teisę, siekiant kuo labiau pasinaudoti centralizuotais banko sąskaitų registrais, kurie turi būti sukurti iki 2020 m. rugsėjo 10 d.,
- užtikrinti, kad finansų tyrimai, kaip vienas horizontalių, kompleksinių EMPACT prioritetų, būtų įtraukti į visų rūšių nusikalstamų veikų tyrimus, susijusius su organizuotu nusikalstamumu, visų pirma neteisėtos prekybos narkotikais ir šaunamaisiais ginklais, organizuotų turtinių nusikaltimų, nusikaltimų aplinkai, neteisėto migrantų gabenimo, prekybos žmonėmis, prekybos kultūros vertybėmis, įskaitant antikvarinius daiktus ir meno kūrinius, ir visų kitų rūšių organizuoto nusikalstamumo srityse, ir tą prioritetą minėti visuose EMPACT platformos operatyvinių veiksmų planuose,

¹⁹ Dok. 11514/19 + ADD 1.

²⁰ Europolas „Kodėl gryniesi pinigai vis dar karaliauja? Strateginė ataskaita dėl nusikalstamų grupių grynujų pinigų naudojimo, kaip priemonės lengviau plauti pinigus“ (2015 m.) (angl. *Why is cash still king? – A strategic report on the use of cash by criminal groups as a facilitator for money laundering*).

- stiprinti FŽP, turto susigrąžinimo tarnybų (TST), muitinių, mokesčių administratorių ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir sąveiką atliekant finansų tyrimus ir keičiantis finansine informacija,
- pradėti konstruktyvią diskusiją su Komisija dėl būsimo nacionalinių banko sąskaitų registru sujungimo, kad būtų gerokai paspartinta prieiga prie finansinės informacijos ir palengvintas tarpvalstybinis kompetentingų institucijų ir joms analogiškų Europos institucijų bendradarbiavimas,
- kartu su TVR agentūromis toliau remti jungtines tyrimų grupes (JTG) siekiant atskleisti pinigų plovimo atvejus bei atgrasyti nuo jo ir tirti organizuotus nusikaltimus,
- remti savo subjektus, dalyvaujančius įgyvendinant EMPACT prioritetus ir operatyvinių veiksmų planą „Nusikaltimų finansavimas – pinigų plovimas ir turto susigrąžinimas“, visų pirma:
 - dalijantis geriausios praktikos pavyzdžiais ir patirtimi,
 - dalijantis svarbia finansine informacija,
 - stiprinant teisėsaugos institucijų, muitinių, mokesčių administratorių, turto susigrąžinimo tarnybų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimą,
 - stiprinant bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis,
- aktyviai savanoriškai ir koordinuojant veiksmus su Komisija dalyvauti rengiant išsamų veiksmų planą dėl finansų tyrimų, vykdant tolesnę veiklą, susijusią su 2016 m. pirmininkaujant Nyderlandams priimtu veiksmų planu²¹,
- kartu su Komisija ir TVR agentūromis stiprinti bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis vykdant finansų tyrimus.

²¹ Dok. 10125/16.

RAGINA KOMISIJA:

- apsvarstyti galimybę sustiprinti įšaldyto turto valdymo teisinę sistemą, siekiant prireikus tą turtą vėliau konfiskuoti²², įtraukti planavimo prieš areštą principą, suteikti TST papildomų įgaliojimų, pavyzdžiui, prevencinio pobūdžio skubaus laikino įšaldymo įgaliojimus, kad būtų užkirstas kelias turto išnykimui,
- apsvarstyti galimybę tokią sistemą papildyti TST suteikiant labiau suderintą, greitą ir tiesioginę prieigą prie įvairių viešųjų registru, pavyzdžiui, centrinių žemės registru, centrinių bendrovių registru, centrinių transporto priemonių registru arba centrinių jūrų registru,
- kuo greičiau surasti laikiną sprendimą dėl „FIU.net“ techninio administravimo ir pateikti pasiūlymą dėl ilgalaikio sprendimo dėl „FIU.net“ ar jį pakeisiančio tinklo, kuriuo bus užtikrintas veiksmingas FŽP tarpusavio, taip pat, kai aktualu, FŽP ir Europolo bendradarbiavimas²³,
- apsvarstyti galimybę toliau stiprinti teisinę sistemą, kad būtų sujungti valstybių narių nacionaliniai centralizuoti mechanizmai (centriniai registrai arba centrinės elektroninės duomenų atkūrimo sistemos), susiję su banko sąskaitomis, nes tai paspartintų prieigą prie finansinės informacijos, kartu palengvinant tarpvalstybinį kompetentingų institucijų bendradarbiavimą,
- kartu su valstybėmis narėmis ir ES FŽP platforma toliau svarstyti koordinavimo ir paramos mechanizmą, kuris paskatintų ir palengvintų FŽP tarpvalstybinį darbą, įskaitant galimą to mechanizmo ir „FIU.net“ arba jį pakeisiančio tinklo sąsają,

²² Konfiskavimo direktyvos (2014/42) 10 straipsnio 2 dalis ir neseniai priimtas Reglamentas 2018/1805 dėl nutarimų įšaldyti ir nutarimų konfiskuoti tarpusavio pripažinimo.

²³ Kaip numatyta, pvz., Direktyvos dėl finansinės informacijos naudojimo (dok. 1153/2019) 12 straipsnyje.

- nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvai pasirinkti savo FŽP modelį, kuris geriausiai tiktų jų teisinei ir administracinei sistemai, išnagrinėti, ar bent tam tikri FŽP darbo aspektai galėtų būti papildomai pritaikyti taip, kad būtų galima veiksmingiau keistis informacija, kaip numatyta Kovos su pinigų plovimu direktyvoje, Direktyvoje (ES) 2019/1153 ir bet kokiose kitose priemonėse,
- atsižvelgti į šias Tarybos išvadas ir Tarybos išvadas dėl Europolo bendradarbiavimo su privačiais subjektais Reglamento (ES) 2016/794 įgyvendinimo peržiūros kontekste, kai bus nagrinėjama tiesioginio keitimosi asmens duomenimis su privačiais subjektais praktika,
- įvertinti poreikį sukurti tvirtesnę teisinę sistemą atitinkamoms viešojo ir privatačiojo sektorių partnerystėms steigti,
- atnaujinti diskusijas su valstybėmis narėmis dėl poreikio ES lygmeniu įvesti teisės aktais nustatytus mokėjimų grynaisiais pinigais apribojimus, kaip numatyta jos 2020 m. gegužės 7 d. Komunikate dėl kovos su pinigų plovimu veiksmų plano,
- apsvarstyti poreikį toliau tobulinti virtualiojo turto teisinę sistemą, nustatytą Penktąja Kovos su pinigų plovimu direktyva²⁴, pavyzdžiui, įtraukiant ir virtualiąsias valiutas, kurių negalima pakeisti dekretinėmis valiutomis, ir taip užtikrinant geresnį suderinimą su dabartinėmis Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) rekomendacijomis.

RAGINA EUROPOLĄ:

- visiškai išnaudoti naujai sukurto Europos finansinių ir ekonominių nusikaltimų centro (EFECC), kaip specialios struktūros, remiančios teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu, pinigų plovimu, korupcija ir pinigų padirbinėjimu, kartu sistemingai skatinant nusikalstamu būdu įgyto turto susigrąžinimą visoje ES ir už jos ribų, potencialą. Europolui skiriamuose ištekliuose turėtų būti numatyta tinkama suma EFECC įsteigimui ir užduotims, kurias jis turi atlikti,

²⁴ Direktyva (ES) 2015/849 su pakeitimais, padarytais Direktyva 2018/843.

- pradėti parengiamuosius darbus siekiant sudaryti darbinį susitarimą dėl bendradarbiavimo su Europos prokuratūra, kad būtų remiama jos veikla tiriant ES finansiniams interesams kenkiančius nusikaltimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą už juos.

RAGINA CEPOL

- toliau plėtoti ir įgyvendinti išsamų finansų tyrėjų mokymo portfelį, kad būtų užtikrintas nuoseklesnis supratimas apie ES teisėsaugos pareigūnų taikomą tarpvalstybinių tyrimų taktiką ir metodus. Ši užduotis turi būti vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant su Europolu ir kitais atitinkamais subjektais šioje konkrečioje nusikalstamumo srityje ir turėtų būti sudarytos sąlygos ją vykdyti skiriant būtinus išteklius CEPOL, remiant Komisijai.
